

Hans Heijnen (54) is sinds 2006 directeur - „zeg maar manager” - van de Milieufederatie Limburg, het overkoepelend orgaan van ruim honderd lokale en regionale natuur- en milieuorganisaties in de provincie. Hij is de ‘kopman’ in het kantoor van de federatie in Roermond, waar tien medewerkers dag in, dag uit bezig zijn met alles wat het woon-, werk- en leefklimaat van de Limburgers beïnvloedt.

‘WIJ ZIJN ECHT NIET UIT principe OVERAL TÉGEN’

door **Guus Urlings**

BETROKKENHEID

„Natuur en milieu hebben altijd mijn belangstelling gehad. Ik ben niet voor niets biologie gaan studeren. Ik ben in Wageningen afgestudeerd op een onderzoek naar de broedbiologie van de koolmees. Mijn betrokkenheid bij de hele milieuproblematiek begon dicht bij huis, in Swalmen. Daar speelde eind jaren '70, begin jaren '80 heel veel tegelijkertijd. Er waren de plannen voor de A73, die in de eerste opzet langs de rijksgrens zou gaan lopen, met alle ramppazige gevolgen van dien voor het Roerdaal, de Melickerheide, het Swalmdal. Maar je had ook nog de ontgrindingen, een ingrijpende ruilverkaveling... Als je dat allemaal bij elkaar optelde, zou er maar heel weinig overblijven van Midden-Limburg. Dat was voor mij de drijfveer om actief te worden in de milieubeveiliging. We hadden al vrij snel een clubje bij elkaar, de Milieu- en Heemkundevereniging Swalmen, dat zich inzetten om het tij te keren. Niet zonder succes. De A73 is uiteindelijk niet langs de grens gekomen maar parallel aan de spoorlijn, de Asseltse Plassen bleven behouden, de ruilverkaveling en de herinrichting van het platteland zijn uiteindelijk toch een stuk positiever uitgevallen, er is nieuwe natuur ontwikkeld. Niet dat het niet beter gekund had. Maar daar kun je niet bij blijven staan. Er komt een moment waarop je je zegeningen moet tellen.”

MANAGER

„Begonnen als actievoerder, en nu manager... Ja, hoe gaat dat? Als je actief bent op milieugebied, kom je al snel in een netwerk van gelijkgestemden terecht. Op die manier leerde ik Henk Vijverberg, mijn voorganger als directeur van de Milieufederatie, al medio jaren

Paspoort Hans Heijnen

- 1954 geboren in Swalmen
- Volgde de HBS aan het Bisschoppelijk College Roermond, aansluitend een studie biologie aan de Landbouwhogeschool Wageningen. Afgestudeerd in 1979.
- 1980-1987 Docent aan de Middelbare Tuinbouwschool Venlo
- 1987-2002 Werkzaam bij adviesbureau Taken Landschapsplanning

- 1995-2008 Bestuurslid (de laatste zeven jaar in het dagelijks bestuur) van het Waterschap Peel en Maasvallei
- 2002-2005 Werkzaam bij Milieufederatie Limburg, aandachtsveld reconstructie platteland.
- 2006-heden Directeur Milieufederatie Limburg.

’70 kennen. Omdat je dezelfde doelstellingen hebt, kom je elkaar natuurlijk ook heel regelmatig tegen. Toen er voor de Waterschapsverkiezingen in 1995 ‘groene’ kandidaten werden gezocht, vroeg Henk me of dat niets voor mij was. Zo kwam van het een het ander. In 2003 ben ik medewerker van de Milieufederatie geworden, met als special aandachtsveld de reconstructie van het platteland. Toen het afscheid van Henk Vijverberg naderde, ben ik langzaam maar zeker ‘klaargestoomd’ om die rol over te nemen. En hier zit ik, dus...”

SPAGAAT

„De Milieufederatie anno nu is niet meer te vergelijken met de actiegroep van vroeger. In de beginjaren was het telkens weer een gevecht om de stem van het milieu door te laten klinken waar het telde. Vandaag de dag - maar dat is al jaren zo - maken we gewoon deel uit van het overlegcircuit, zijn we geregeld al in het voortraject bij de ontwikkeling van projecten en plannen betrokken. Ik vind dat een prima zaak. Ik ben ervan overtuigd dat je veel meer bereikt als je al in een vroegtijdig stadium bij de beleids- en plannenmakers aan tafel zit. Maar we hebben natu-

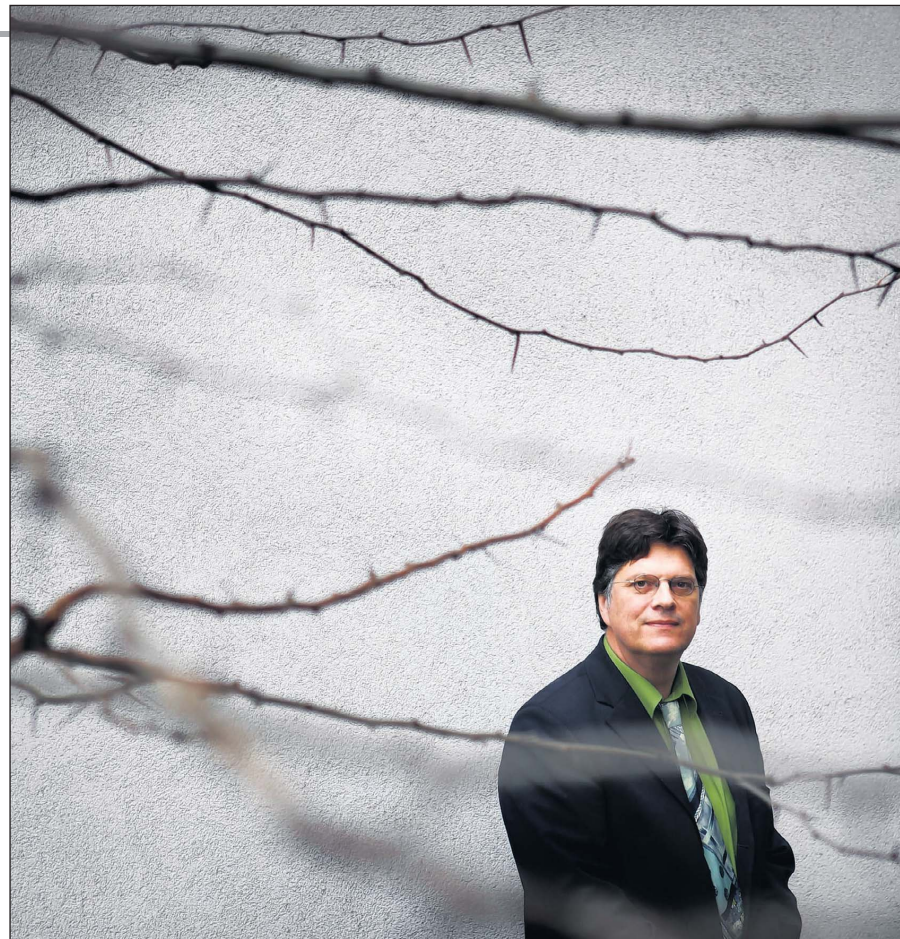
lijk ook onze achterban, al die plaatselijke clubs die bij ons zijn aangesloten. Die achterban, dat is onze legitimatie, de basis van ons bestaan, dus die moet zich wel blijven herkennen in wat wij doen. Dat zorgt wel eens voor een ongemakkelijke spagaat. Overleggen is vaak een kwestie van compromissen sluiten. Dan spreken we in overleg met bijvoorbeeld de provincie iets af waar het Limburgse milieu bij gebaat is, en dan blijkt dat voor een van de bij ons aangesloten clubs in de praktische uitvoering grote problemen op te leveren. Dan heb je toch iets uit te leggen. Kijk, als we ons te zeer laten meeslepen in de compromissencultuur, dan wordt de kloof naar onze achterban te groot, en dan haken de mensen daar af met het verwijt dat we ons hebben laten inpakken. En gaan we te zeer met de achterban mee, dan zeggen de mensen met wie we in dat voortraject rond de tafel hebben gezeten: wat is dat nou, dat hadden we toch niet afgesproken? Dat zijn situaties waarin je heel wat moet ‘maken en schakelen’, zoals ik dat noem.”

MEGASTALLEN

„Een goed voorbeeld van zo’n situatie zijn de plannen voor het NGB (Nieuw

Gemengd Bedrijf) bij Grubbenvorst. Kort samengevat: de bouw van een megastal met 1,3 miljoen kippen en 35.000 varkens. Wij zijn als Milieufederatie - en ik in het bijzonder, omdat het mijn aandachtsveld was - nadrukkelijk betrokken bij de plannen voor de reconstructie van het platteland. Grof gezegd: het concentreren van de grootschalige veehouderij - goed landenschappelijk ingepast en milieutechnisch up to date - in speciaal daarvoor aangewezen gebieden, en daar tegenover het verdwijnen van die veebedrijven uit de meer kwetsbare gebieden waar dan andere functies (natuur, recreatie, wonen) voorrang krijgen. Met dat beleid is in principe niets mis. En op zich maakt het dan eigenlijk niet zo veel uit of die concentratie dan plaatsvindt in de vorm van een aantal ‘gewone’ bedrijven of in de vorm van één megabedrijf.

Dat moet je, afhankelijk van de situatie, telkens weer op z’n merites beoordelen. Nou is er in Grubbenvorst een grote groep mensen die zegt: ja, wacht even, er gebeurt rond Grubbenvorst al zoveel, als daar ook nog eens zo’n megastal bij komt, dan blijft er van ons buitengebied helemaal niets over. Dan heb je dus die spagaat: een beleid waar wij in principe achter staan, maar een uitwerking van dat beleid die plaatselijk grote problemen oproept. Dan kun je als Milieufederatie daar in Grubbenvorst alleen maar proberen uit te leggen dat ze wel op onze hulp kunnen rekenen, maar dan alleen binnen de randvoorwaarden van het beleid waarmee we akkoord zijn gegaan. Dat wil zeggen: we zullen heel grondig maar ook heel nuchter moeten beoordelen of de plannen voor die megastal aan de randvoorwaarden voldoen: hoe zit het met de landschappelijke inpassing, met de milieutechnische inrichting, met de milieueffecten? Als het platteland niet aan voldoet, komen we in actie.”

Hans Heijnen:
„Begonnen als actievoerder, nu manager...”

foto
Vincent van den Hoogen

SUBSIDIE

„Kán dat eigenlijk wel, die actie? Is het acceptabel dat een door de provincie gesubsidieerde Milieufederatie, die eerst in het voortraject meespraak over plannen en beleid en vervolgens, als de concrete uitvoering van dat beleid plaatselijk op verzet stuit, naar de rechter of de Raad van State stapt, in feite dus op enig moment tegen de provincie procedeert op kosten van de provincie? Dat is de vraag die momenteel - niet voor het eerst, overigens - in de politiek ter discussie staat. CDA en VVD hebben eind vorig jaar in het Limburgs Parlement vragen gesteld over de financiering van de milieuorganisaties in Limburg. Dat gebeurde vooral naar aanleiding van berichten in de media over ‘dubieuze en zelfs ronduit misdadig’ gedrag van dergelijke organisaties. Het ging daarbij met name om kleine militante organisaties, eigenlijk alleen opgericht om te procederen, maar toch, ook onze financiering staat ter discussie. Ik wil er nu eigenlijk nog niet te veel over

zeggen, omdat we binnenkort een gesprek hebben met de provincie, maar er liggen wel een paar simpele feiten. De Milieufederatie Limburg werkt met een begroting van ruim zes ton. De provincie geeft daarin een exploitatiesubsidie van 52 procent. Uit ons werkplan blijkt heel duidelijk dat wij 70 procent van onze tijd besteden aan de invulling van specifiek omschreven taken en activiteiten die we met de provincie zijn overeengekomen. Slechts 12 procent van onze tijd gaat op aan wat ik maar ‘het inspraakcircuit’ zal noemen: zienswijzen indienen, bezwaar aantekenen, beroepsprocedures tot bij de Raad van State. Als je alles tegen elkaar wegstreep, kun je constateren dat wij in ieder geval géén provinciaal geld inzetten voor procedures tegen de provincie of gemeenten. Dat verhaal gaat dus niet op.”

BIJTERTJE

„We mogen dan wel als overlegpartner in het voortraject al betrokken zijn bij allerlei plannen en projecten, en we mogen dan niet meer de actiegroep van

vroeger zijn, we blijven toch een bijtertje. We beschouwen het hele inspraak- en bezwaarcircuit als onmisbaar onderdeel van onze taak, van onze onafhankelijkheid. Het gaat ons dan niet om het onderuithalen van democratisch genomen besluiten, maar om de toetsing van besluiten aan de eisen die de overheid zelf wettelijk heeft vastgelegd. Altijd in het belang van waar wij voor staan: een mooie, gezonde leefomgeving en een schone, duurzame wereld voor zowel de huidige als toekomstige generaties. En soms concludeert de rechter dan inderdaad dat de overheid besluiten heeft genomen die niet aan de wettelijke eisen voldoen. Zie de uitbreiding van Maastricht Aachen Airport, zie de kwestie rond racetracuit de Peel. Dat kan dan voor andere partijen vervelend zijn, maar ook overheden moeten zich aan de regels houden. Het is een spreekje dat wij overal uit principe tegen zouden zijn, steeds met het waarschuwen de vingertje zwaaien. Onzin. We zijn juist helemaal voor samenwerking, omdat je daarmee het meeste bereikt. We hebben al een hele reeks succesvolle

projecten achter de rug waarbij we nauw samenwerkten met bedrijven, met agrariërs. En daarop blijven we inzetten. Vanuit het belang waar we voor staan, maar met een open oog en oor voor andere belangen.”

KOOLMEZEN

„Of ik nog wel eens iets doe aan de koolmezen waarop ik ben afgestudeerd? Ik heb er in mijn tuin zitten, gelukkig. En in de weekenden struin ik stevast door het bos. Vroeger herkende ik alle vogelgeluiden. Dat is allemaal wel minder geworden. Maar de belangstelling voor de natuur is gebleven. Ik houd bijvoorbeeld in de omgeving van Swalmen ook zo’n beetje de dassenpopulatie bij. Toch, eerlijk is eerlijk: af en toe mis ik het wel, bezig zijn in de natuur, het onderzoekswerk. Daar zou ik best weer eens wat meer tijd voor willen hebben. Het is leuker dan het vergader- en managementwerk dat nu het grootste deel van mijn tijd opslokt. Anderzijds: ik ben wel bezig met een materie die me boeit, me ook altijd geboeid heeft. Dat maakt veel, zo niet alles goed.”